ISSN:2630-6212
SOCIAL SCIENCE DEVELOPMENT JOURNAL
SSDjournal
Open Access Refereed E-Journal & Refereed & Indexed
http://www.ssdjournal.org / journalssd@gmail.com
Article Arrival Date: 04.01.2021 Published Date: 15.01.2021
Doi Number :
Vol 6/ Issue 23 / pp: 53-67

TÜRKİYE'DEKİ AKADEMİSYEN SANATÇILARIN ESERLERİNDE MİNİ TEKSTİL

MINI TEXTILE IN THE WORKS OF ACADEMICIAN ARTISTS IN TURKEY

Öğr. Gör. Dr. Gülşen Şefika BERBER
MCBÜ, Salihli MYO, Moda Tasarımı, gulsennberber@hotmail.com
Manisa / Türkiye
ORCID: 0000-0002-1428-9138

Dr. Öğretim Üyesi Sevim Tuğba ARABALI KOŞAR
Çukurova Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil ve Moda tasarımı Bölümü, tkosar@cu.edu.tr
Adana / Türkiye
ORCID: 000-0003-1320-5649

ÖZET
Mini tekstil kavramı, tüm sanat dallarındaki kavramsal, biçimsel ve yapısal gelişmelerin ve etkileşimin sonucunda 1970'lerde lif sanatı kapsamında oluşan deneysel bir form olarak ortaya çıkmıştır. Lif sanatına paralel olarak gelişme gösteren yenilikçi, yaratıcı yöntem ve malzemelerin kullanımları ile kendine özgü anlatım olanakları bulan mini tekstiller, günümüzde uluslararası alanda yaygın bir fenomen haline gelerek çağdaş sanatın ifade yöntemlerini kullanıp, yüzeysel ya da hacimli bir yapıya özgü belirli bir görsel dilin keşfedilmesini sağlamıştır. Bu bağlamda uluslararası düzeyde eserler veren ve bu sanatın gelişmesini ve sürdürülebilirliğini sağlayan on Türk akademisyen sanatçının mini tekstiller kapsamında yer alan eser görselleri bu çalışmanın sınırlılığını oluşturmaktadır. Mini tekstil kavramının bilgisine yer vermek ve Türkiye'deki akademisyen sanatçıların mini tekstil alanındaki eserlerini kavram, malzeme, teknik, biçim, yüzey ve renk çerçevesinde yorumlayarak okuyucuya tanıtmak çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır. Nitel araştırmalar kapsamında betimsel analiz yöntemiyle yapılan bu çalışmanın verileri doküman analizi yöntemiyle elde edilmiştir. Akademisyen sanatçılarla yapılan sözlü görüşmeler de eserlerindeki malzeme, teknik ve biçim arayışlarının ve/ya kavramsal yaklaşımların ortaya konulmasında yardımcı olmuştur. Bu eserler incelendiğinde mini tekstillerin; çağın ideolojilerine, ulusal kültürün sürdürülebilirliğine, doğaya, insana ve var oluş gibi kavramlara gönderme yaptıkları görülmektedir.
Anahtar Kelimeler: Mini Tekstil, Lif Sanatı, Kavramsal Yaklaşım, Malzeme ve Teknik, Türkiye

Social Science Development Journal 2021 January Volume: 6 Issue: 23 pp: 53-67
Doi Number :

ABSTRACT
As a result of the conceptual, formal and structural developments and interactions in all art branches, the concept of mini textile emerged as an experimental form within the scope of fiber art in the 1970s. With the use of innovative, creative methods and materials developed in parallel with the fiber art, mini textiles, by using the expression methods of contemporary art, have become a widespread phenomenon in the international arena today and enabled the discovery of a specific visual language that is peculiar to a superficial or voluminous structure. The visuals of the works of ten Turkish academician-artists, who produce works in this context at international level and ensure the development and sustainability of this art, constitute the boundedness of this study. The main purposes of this study are to include knowledge of the concept of mini textile and to introduce the works of Turkish academician-artists by interpreting them in terms of concept, material, technique, form, surface and color. The data of this study, which was conducted with the descriptive analysis method within the scope of qualitative research, was obtained by document analysis method, and verbal interviews with academician-artists helped to reveal the search for materials, techniques and forms and/or conceptual approaches in their works. When these works are analyzed, it is seen that mini textiles refer to the ideologies of the age, sustainability of national culture, notions like nature, human and existence.
Keywords: Mini Textile, Fiber Art, Conceptual Approach, Material and Technique, Turkey

GİRİŞ

1960'lı yıllarda tüm sanat dalları arasındaki etkileşimle birlikte tekstil sanatının da değişim gösterdiği, disiplinlerarası malzeme geçişi ve tekniklerdeki kişisel kullanımların bu süreci desteklediği görülür. 1962'de Jean Lurçat'ın Uluslararası Tapestry Bienali'ni oluşturması ile tekstilin ifade gücünün değiştiğini söylemek mümkündür. Sanatçıların kendilerini bir zanaat ustasından çok tekstil sanatçısı olarak kabul ettirmeye başladıkları bu süreçte, büyük boyutlu tekstil eserlerde kullanılan malzemenin ve tekniğin eserin biçimini oluşturduğu, aynı zamanda da eserin kavrama dayalı bir yaklaşımla ele alındığını söylemek mümkündür.

Sanat ile zanaat arasındaki tartışmaların odak noktasında çoğu zaman boyut probleminin bulunduğu bilinmektedir. 1960'lar ve 1970'lerde, tekstil sanatları da dâhil olmak üzere neredeyse tüm sanat disiplinlerinde büyük boyutlu yapıtlar ilgi görmüştür. Bu durum, bir süre sonra sanat ile zanaat eserlerini ayıran bir fark olarak kabul edilmeye başlanmıştır. …Bu dönemlerde lif sanatı eserlerinin büyük boyutlu yapılmasının nedenlerinden birinin, gerek sanat ortamında gerekse de sergilendikleri binalar içinde fark edilebilmek olduğu düşünülmüştür (Schoeser, 2003:202).

Lif sanatının çağdaş görsel sanatların gelişimiyle paralel bir çizgi izlediği düşünülürse, 1950'ler ve 1960'lar boyunca Çağdaş Sanat'a Soyut Ekspresyonizm'in büyük boyutlu yapıtlarının egemen olduğu söylenebilir. 1970'ler ve 1980'lere gelindiğinde, …sanat yapıtının strüktüründe ve malzemesinde yalınlığa odaklanan Minimalizm'e paralel olarak lif sanatında küçük boyutlar tercih edilmeye başlandığı görülmektedir (Whitley, 2003:3). 1978 yılına kadar Lozan Tapestry Bienali'nin katılım şartları arasında, başvuran eserlerin minimum beş metrekare olmasının istenmesi bu duruma da örnek oluşturmaktadır.

1974'te İngiltere Londra'da İngiliz El Sanatları Merkezi'nde düzenlenen ilk Uluslararası Minyatür Sergisi'nde "First International Exhibition of Miniature Textiles" büyük ölçekli eserlere ağırlık vermeye yönelik tepkiler ortaya konulmuştur. Bu tepkiler sonucunda boyutsal olarak küçülmeye başlayan eserler, mini tekstillerin oluşmasına öncülük etmiştir.

Batı sanatının etkisinde Türk tekstil sanatının erken dönemi sayılan 19. yüzyılın ikinci yarısında, Güzel Sanatlar Akademisi, Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu ve benzeri okullar ile bünyelerindeki bölümlerin, Türk tekstil sanatının gelişimine önemli katkıları olmuştur.

Modern mimarlık ve tasarımın ilk okulu Bauhaus'un kapanmasından yaklaşık 25 yıl sonra Türkiye en önemli sanat okullarından biri olan Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, endüstrileşmenin doğurduğu oldukça yeni bir sanat eğitimi alanını oluşturmuştur.
Koşar (2006:109)'a göre *"Köklü bir tekstil kültürüne sahip olan ülkemizde tekstil sanatının gelişimi Avrupa'daki sanat akımlarından etkilenmiştir. Avrupa'da Bauhaus ekolünde yetişen Anni Albers, Otti Berger, Gunta Stölzl gibi sanatçıların resimsel çalışmaları ile özellikle Bauhaus'un etkisi ile kurulan Türkiye'deki tekstil eğitimi veren okullarla; İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi bünyesinde 1938 yılında kurulan Kumaş Desenleri Bölümü, 1957'de kurulan Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu bünyesindeki Tekstil Sanatları Bölümü, 1976 yılında yine İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi bünyesinde kurulan halı atölyesi ve 1975 yılında Ege Üniversitesi bünyesinde eğitime başlayan Dokuz Eylül Güzel Sanatlar Fakültesi'nde 1977-1978 öğretim yılında kurulan Tekstil Bölümü'nün çalışmaları paralellik göstermektedir".*
Türkiye'de Tekstil sanatının doğuşu, 1973'ten sonra İstanbul'da açılacak olan oteller için düzenlenen "Sanat Eserleri Yarışması" ile ilişkilendirilebilir. 1969 yılından sonraki akademili ressamların, resimlerini dokuduklarını ve duvar halılarını resim yapmak için bir araç olarak gördüklerini söylemek mümkündür. 1973'ten sonraki dönemde ise artık tekstil üretim yöntemleri sadece araç değil, biçimi elde etmede şekillendirici bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır (Üstüner,2018:4). 1970'lerden başlayarak Türkiye'de özel kurumların ve devletin desteğiyle birçok çağdaş tekstil sergisi açılmış, yarışmalar düzenlenmiş, birçok yapıt özel koleksiyonlara alınmıştır. Tüm bu etkinlikler, çağdaş tekstil sanatlarının ve devamında lif sanatının Türkiye'de gelişmesini sağlamıştır.
"Türkiye'deki Akademisyen Sanatçıların Eserlerinde Mini Tekstil" başlıklı çalışma, iki bölümde ele alınmıştır. Öncelikle birinci bölümde mini tekstil sanatının tarihsel süreçteki gelişimine değinilmiş, ikinci bölümde ise; Türkiye'de mini tekstil sanatının sürdürülebilirliği ve bu sanatın gelişimine katkı sağlayan on akademisyen sanatçı ve eserlerine yer verilmiştir.

1.1970'lerde Yeni Sanat: Mini Tekstiller

Tekstillerde ilk mini çalışmalar, 1960'lı yıllarda Ed Rossbach'ın sepet örgü teknikleri ve paketlemeleri ile Lenore Tawney'in dokumaları, Magdalena Abakanowicz'in sisal malzeme ile sarma, dolama teknikleri, Sheila Hicks, Claire Zeisler ve dönemin diğer sanatçılarının karışık malzeme ve tekniklerde oluşturulan minimal formlardaki çalışmaları, lif sanatı disiplini altında devam etmekteyken, klasik bir biçim haline gelinceye kadar sanatçılar arasında oldukça popüler olmuştur. …1964 yılında şimdiki adı American Craft Museum olan müzede "The Miniature Tapestry" sergisi ile küçük boyutlu işlere odaklanıldığı görülmektedir (Larsen,1985:143). Lif sanatının deneysel formu ve ilk resmi sergilenebilir tür olarak da British Craft Council tarafından 1974 yılında "First International Exhibition of Miniature Textiles" adı altındaki sergi ile resmiyet kazanmıştır. Mini tekstillerin tarihi, modern tekstil sanatının dönüşümü sayılan lif sanatı ve Lozan Bienali ile ilişkili olmuştur.
1974 yılında Londra'da düzenlenen ilk Uluslararası Minyatür Sergisi'nde Larsen (1975:48) ; "büyüklük ya da boyutun, çoğunlukla kalitenin yerine geçtiği şeklinde giderek artan duygu ya da inancın sonucu olarak böyle bir sergi düzenlendiğini ve sanat ile büyüklük arasındaki ilişkinin üzerinde en çok tartışılan konuyu gündeme getirdiğini iletmiştir. Bu serginin başarısı, 1979'da New Mexico'da Santa Fe'de açılan "Miniature Fiber Arts" isimli ulusal düzeydeki sergiyle desteklenmiştir. Bu bienalde, lif sanatçılarının eserleri genellikle çeşitli sentetik el yapımı kâğıt ve atık malzemelerden oluşmuştur (Larsen,1985:36). Serginin ulusal komite yöneticisi olan Laurel Rauter (1980:9), katalogdaki giriş bölümünde; "bir nesneden, bir eserden farklı olarak, bu gibi küçük çalışmalar, gerek tarihsel, gerekse çağdaş anlamda 20. yüzyıl görüş açısı olarak dikkate alınmayı gerektirdiğini" belirtmektedir.

Modernizm'in başından beri sanatta aza indirgeme durumu söz konusu olmuştur. 20.yüzyılın ikinci yarısına doğru malzemeler arasındaki sınırların ortadan kalkması ile minimalleşme süreci desteklenmiş ve bu durum tüm sanat alanlarında görülmeye başlanmıştır. Avrupa ve Amerika'da lif sanatçılarının birçoğu hem lifli maddelerle çalışmaya başladıkları ilk denemelerinde hem de Minimalizm'in etkisiyle son yıllarda küçük boyutlu eserler üretmişlerdir. Deneme ve yanılmalarla oluşturdukları bir iplik yığını bile mini tekstil kategorisine girecek kadar başarılı olmuştur.

Magdalena Abakanowicz,1975
Small form
15x20x15 cm

Claire Zeisler, 1975
Makine nakışı, güderi,pamuk
9x20x12cm

Sheila Hicks, 1975
"Emphemera Bundle
Sarma tekniği, İpek
20x20x8cm

Görsel 1: 1970'li yıllara ait mini tekstil örnekleri

Schoeser (2016:13), mini tekstil sergilerinin 1974'den bu yana jürili sergilerden oluştuğunu aktarmakta, 1978 ve 1980 yılında tekrarlanan sergilerde, 1600 başvuru arasından yalnızca 70 kişinin kabul edildiğini belirtmektedir. Kabul gören çalışmaların geleneksel olmayan boyutları, sıra dışı malzemeler ve teknikleri kullandıkları için övgüyü hak ettikleri, kabul görmeyen çalışmaların ise; malzeme, teknik ve boyut bütünlüğü sağlamadıkları için elendiklerini iletmektedir.

Avrupa tekstil sanatları, 1967'den itibaren Lozan Bienal'lerinden büyük ölçüde etkilenmiş, birçok ülkede bienaller veya trienaller gerçekleştirilmiştir. Sanatçılar için başvuru ücreti makul olmayan Lozan Bienali'ne alternatif olarak 1974-1982 yılları arasında düzenlenen Londra Minyatür Tekstil Sergisi devamlılık kazanmıştır (URL2). Minyatür tekstil sergileri fikri 80'li yıllardan itibaren geçerlilik kazanarak, 1984'te Strazburg'da kurulan ve 1993'ten itibaren Angers'de devam eden sergilerle birlikte, 1991'den itibaren de İtalyan mimar Mimmo Totaro'nun öncülüğünde Como'da devam eden uluslararası "Miniartextil" etkinlik türünün en önemli sergisi haline gelmiştir.

Mini tekstil olgusu, uluslararası literatürde yaygın olarak bilinmekte yapısal, teknik ve malzeme özellikleri ve deneysel arayışları ile lif bilincine estetik kazanımlar sağlamaktadır. Kırk altı yıldan fazla uluslararası düzeyde düzenlenmekte olan mini tekstil organizasyonlarında fark edilir bir büyüme izlenmektedir. Mini tekstiller, sergilenme koşullarında ölçüt olarak kısıtlamalar içeren fakat teknik ya da malzeme açısından kısıtlar içermeyen, yüzeysel ya da hacimli bir yapıya özgü görsel dilin keşfedilmesini sağlamıştır. Bir mini tekstilin boyutu, ulusal ya da uluslararası gerçekleştirilen bienal ve trianallerin şartlarına göre belirlenmiştir. Ölçütler genelde; 12x12x12 cm, 20x20x20 cm, 25x30 cm lik boyutlarıyla ve 2 kg ağırlığı olan çalışmalarla sağlanmıştır. Günümüzde bu ölçütler devam etmekle birlikte, 30x30x30 cm'e kadar çıkabilen ve …5x5x5 cm'e kadar inebilen micro tekstillerin de dahil edildiği görülmektedir (URL1). Mini tekstil sergileri arasında en uzun süreli olanı, "Miniartextile International Contemporary Art Exhibition" dır. Bu etkinlik, İtalya Como'da yapılmaktadır. 1991 yılından bu yana süregelen sergi her yıl ayrı bir tema başlığı altında sunulmaktadır (Arslan, 2013:73).

Günümüzde; "*International Mini-Textiles Triennial*", Saint Petersburg/ Rusia, "*Baltic Mini Textile*", Gydnia/ Poland, "*Biennial Petite – Miniature Textiles Exhibition*", Wangaratta/ Australia "*International Minitextile Exhibition*", Bratislava/ Slovakia, "*Wta Internatıonal Bıennıal of Contemporary Textıle Art* (Small Format Textile Art)"Uruguay,"*International Textile Art Triennial Mini Textiles of Angers*", France, "*International Mini Textile Art Exhibition*" "Scythia", Kherson/ Ukrayna, "*International Triennial of Miniature Textiles", Szombathely*/ Hungary bienal ve trienaller aktif olarak devam etmektedir.

Sınırsız malzeme ve tekniklerin kullanım olanakları çeşitli değişkenlere bağlı olarak kültürden kültüre değişiklik göstermiş, şekillendirilen malzemeler, malzemelere yüklenen yan anlamlar, motifler ve desenlerin zenginliği farklı anlatım olanakları sunmuştur. Türkiye'de tekstil sanatı kavramını gerek bilimsel yayınları gerekse gerçekleştirdikleri sanatsal etkinliklerle yaygınlaştıran uluslararası bienal, trienal ve jürili sergilerde eserleri kabul edilmiş akademisyen sanatçıları, tekstil ve lif sanatı teknikleriyle oluşturulmuş, şaşırtıcı ve sıra dışı kavramsal ve heykelsi formlardaki eserleri ile mini tekstil ve lif sanatının sürdürülebilirliğini sağlamaya devam etmektedirler.

2- Mini Tekstil Sanatı'nın Türk Akademisyen Sanatçıların Eserlerinde Yorumlanması

2-1. Günay AYKAÇ ATALAYER

Akademisyen sanatçı Günay Aykaç Atalayer dokumayı, bir deneysel yaratıcılık yöntemi ve sanatsal ifade aracı olarak görmektedir. Sanatçı, dokumacılık kültürümüzü günümüz sanat ortamında temsil etmekte ve bunu bir temel anlayışa bağlı olarak yapmaktadır. Bu anlayış; özgün tekniğin deneysel gelişimini göstermeyi amaçlamaktadır. Sanatçının eserlerinin hiç biri birbirinden bağımsız değildir, aksine her biri birbirleri ile bağlantılı olarak üretilmektedir. Eserlerin gelişim sürecinde malzeme seçimi, tekniği, desenlendirme yöntemleri birbiriyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Sanatçı eserlerinde kullandığı tekniğin tüm dokumacı toplumların tanıdığı ortak bir dil olan, Anadolu'da "Taraklı", dünyada "İkat" diye bilinen; çözgü boyama desenlendirme tekniği olduğunu belirtmektedir. Eserin oluşumunda bir renk, çözgü boyamacılığının etkisi, ya da yeni bir malzeme belirleyici olsa da, geleneksel "taraklı" (çözgü boyama); Anadolu dokumacılığını, Anadolu'nun simgesi ipek başta olmak üzere, kadim Anadolu lifleri (keten, yün, pamuk, ipek) ve günümüz tekstilin gücünü simgeleyen çağdaş malzemeleri (sentetik lifler) çalışmalarında sıklıkla kullandığını ifade etmektedir (KK1).

Görsel 2'de yer alan In Anatolia "The Goddess Wears" (Tanrıçalar Giyer) isimli mini tekstil çalışması; "Tanrıçalar Dokuyor" dokuma tablet serisinden bir parçadır. Boyu 180 cm, eni 17cm olarak üç katlı dokuma tekniği ile rölyef etkili dokunmuş ve sanatçının sıklıkla kullanmış olduğu paketleme yöntemi ile sergilenmiştir. Her mesaja göre değişik paketleme biçimleri ile yeni üç boyutlu formlara kavuşan "Tanrıçalar Dokuyor" serisine ait bu çalışma dokuma tablet aracılığı ile Tanrıçaların; kadınlara eşitlik, özgürlük ve üretim üzerine sözlerini duyurmak istemektedir. Tabletlerin toplumsal gelişim ve dokumacılığın başlangıcına dair görüşlerini günümüze dokuma tabletlerle aktarmaktadır.

Sanatçının In Anatolia "the goddess wears" (Tanrıçalar Giyer) isimli eseri, 2017 yılında Ukrayna'da gerçekleştirilen Scythia, the 8-th International Biennial of Mini Textile Art Bienal'inde, 17×30×8 cm boyutlarıyla sergilenmiştir.

Görsel 2: Günay Aykaç Atalayer, In Anatolia "The Goddess Wears" (Tanrıçalar Giyer), 2017, ipek, polyamid, ikat dokuma, 17×30×8cm, Scythia, the 8-th International Biennial of Mini Textile Art, Ukraine.

2.2. Nesrin ÖNLÜ

Lif sanatı ve teknik tekstiller kapsamında eserler üreten akademisyen sanatçı Nesrin Önlü çalışmalarında, doğal iplikler (yün, ipek, pamuk, keten, sisal, kâğıt) retroreflektif iplikler, bakır ve çelik teller, polyamid ve cam elyafının özelliklerinden yararlanarak üç boyutlu soyut formlar yaratmaktadır. Ulusal kimliği yansıtan Türk motiflerinin yanı sıra spiral figürünü sıklıkla eserlerinde kullandığı görülmektedir. Sanatçı, dokuma tekniği (tek kat, çok kat) başta olmak üzere örme, keçeleştirme tekniklerini de kullanmaktadır. Eserlerinde, hayatın içinden bir kesit seçip kavramsal bir yaklaşımla konularını belirlemekte ve ışığın etkisini de ortaya çıkaracak şekilde dokularla oynayarak, farklı malzeme ve doku birlikteliğiyle çoğunlukla kendi kişisel tekniklerini de kullanarak hikâyesi olan hacimli eserler üretmektedir.

Görsel 3'de sanatçı "Spiral"(Spiral) adlı eserinde atkısı ve çözgüsü cam elyafından oluşan, dokuma tekniği bezayağı olan dokumayı elle şekillendirerek üç boyutlu bir forma dönüştürmüştür. Sıra dışı bir malzeme olan cam elyafını kahve ile boyayarak renklendirmiştir. Akademisyen sanatçı, malzemenin cam elyafı olması nedeniyle çalışmasında ışıkla da bir ilişki kurduğunu dile getirmekte, ışığın yüzeye çarpmasına bağlı olarak farklı ışık yansımalarını, seçilen kavram doğrultusunda malzemeye üç boyut kazandırarak biçimlendirdiğini ifade etmektedir. Sanatçı çalışmasında, yaşamın döngüselliğini, iniş çıkışlarını hayatımızın ana kaynağı olan ışıkla birleştirerek kavramsal bir boyuta taşıdığını dile getirmektedir (KK2). Yaşamdaki umudumuzun yitirilmemesi gerektiğine bir gönderme yapmak için malzemenin yansıtıcılığını kullanan sanatçı; cam elyafının sıra dışı bir malzeme olmasını, yaşamın kendisinin de doğumdan ölüme kadar sıra dışılık içermesi ile eş değer tutmaktadır.

Sanatçının " Spiral"(Spiral) isimli eseri Macaristan'da 2018 yılında gerçekleştirilen 6th Triennial of Textile Art International Triennial of Mınıature Textıles Bienal'inde, 20x20x7 cm boyutlarıyla sergilenmiştir.

Görsel 3: Nesrin ÖNLÜ, **"Spıral"(Spiral), 2018, cam elyafı, dokuma, karışık teknik, 20x20x7 cm,**
6th Triennial of Textile Art International Triennial of Miniature Textıles, Hungary

2-3. M. Biret TAVMAN ERTUĞRUL

Akademisyen sanatçı M.Biret Tavman Ertuğrul, gerçekleştirdiği örme çalışmalarında örmenin sınırsız teknik imkânlarını göstermek için her çalışmasında farklı bir örme tekniği kullanarak örmeye güncel sanatta alışılanların dışında bir anlam kazandırmaktadır. Sanatçının oluşturduğu yeni dokular ve yüzeyler, örmede belli bir noktada var olduğu düşünülen engelleri ortadan kaldırmaktadır. Görsel 4'de yer alan "Analytical" (Analitik) isimli eserinde sanatçı; örme tekniği ile üretilen pamuklu kumaşı, belirli boyutlarda keserek form vermiş ve akrilik iplikle birleştirerek, boyutlu rölyef etkili yüzeyler oluşturmuştur. Çalışmada parçadan bütüne giden bir yol izlemiştir.
İnsan duygularının ele alındığı çalışmada, her bir örme parça bir duygu akışını betimlemekte ve hareket halindeki duyguların iniş çıkış ve değişimlerini göstermektedir. Sanatçının ifade ettiği şekilde "Pamuklu malzemenin tercih edilmesi, insanın saf ve doğallığına vurgu yapmakta, zeminde kullanılan düz ve sağlam ahşap malzeme ise duyguların hareket ve değişkenliğinin altında bulunan değişmez, bir ve tek olan öz gücü temsil etmektedir ve tüm parçalar bütünde birleşmektedir (KK3). "Analytical" (Analitik) isimli eser, sanatçının anlatım dilini göz alıcı bir biçimde ifade etmektedir.
Sanatçının "Analytical"(Analitik) isimli eseri, 2010 yılında Ukrayna'da gerçekleştirilen Scythia, the International Biennial "Sycyhia 8" Bienal'inde, 30×30x10 cm boyutlarıyla sergilenmiştir.

Görsel 4: M.Biret Tavman Ertuğrul, "Analytical" (Analitik), 2010, Pamuk/Akrilik İplik, Örme, 30x30x10 cm, Scythia, the International Biennial "Sycyhia 8", Ukraine.

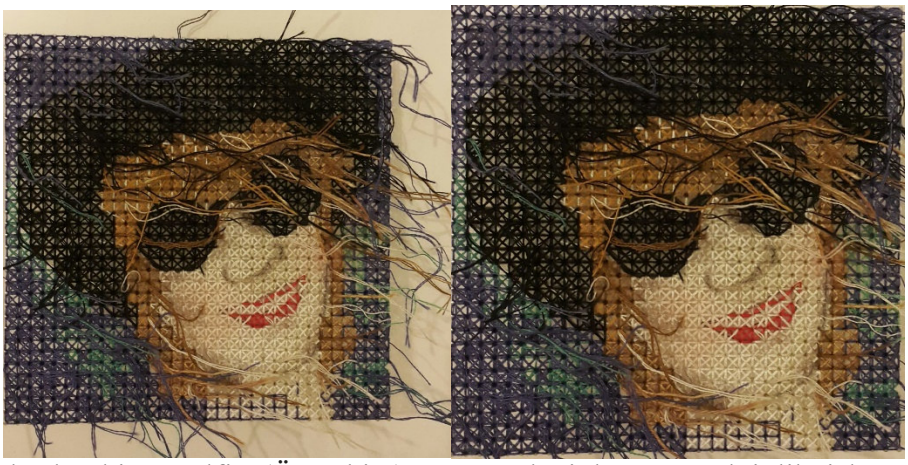
2-4. Yüksel ŞAHİN

Akademisyen sanatçı Yüksel Şahin sanat çalışmalarında doğa, doğa-insan ilişkisi, kültürel bellek ve güncel gelişmelerden etkilendiğini belirterek, eserlerini gerçekleştirme aşamasında doğal olan-olmayan her türlü malzeme, her tür araç – gereci kullandığını, yeri geldiğinde geleneksel tekstil tekniklerinden de yararlandığını aktarmaktadır. Şahin'in çalışmalarında insanı, kültürü, insanın hal ve tavırlarını, gelişen durumlarını gözlemleyip, sorgulayıp ve bunları kavramsal anlatımla aktarmayı benimseyen bir tavır içinde olduğu görülmektedir. Çağdaş tekstil sanatı çalışmalarında da kavramsal yaklaşımı benimseyen Şahin, kullandığı malzeme ve tekniklerle anlatımı olan, sorgulayan çalışmalarıyla dikkat çekmektedir.

Görsel 5'te yer alan "Selfie" (Öz çekim) isimli çalışmasında, kanaviçe işleme tekniğini endüstriyel bir malzeme olan plexiglass üzerine gerçekleştirmiştir. Sanatçı kültürel belleğinde işlemelerin önemli bir yeri olduğunu belirterek, kanaviçe işleme tekniğinde kullanılan seyrek dokuma bezin işlemeye yardımcı olmasını çocukluğundan beri çok ilgi çekici bulduğunu, bunu bir inşaatın demir örüntüsüne benzettiğini ve ayrıca kanaviçe işlemenin önünden çok arkasının daha fazla dikkatini çektiğini ifade etmiştir (KK4).

Plexiglass üzerinde lazer kesimle açtırdığı deliklerden yararlanarak yaptığı, "Selfie" (Öz çekim) adlı çalışmasında kanaviçe işlemelerin arkasından sarkan işleme ipleri çalışmanın önünde serbest bir şekilde bırakmış, portrenin saçlarının sanki rüzgârda salınıyormuş gibi ifade edilmesinde aracı olmuştur.

Sanatçının "Selfie"(Öz çekim) isimli eseri, Uruguay Montevideo'da 2017 yılında gerçekleştirilen VII. Bienal Internacional De Arte Textil Contemporáneo WTA Bienal'inde, Atchugarry Galeri'de 25x 25 cm boyutları ile sergilenmiş ve özel koleksiyonda yer almıştır.

Görsel 5: Yüksel Şahin, "Selfie"(Öz çekim), 2017, Plexiglass, pamuk iplik, işleme, 25x 25 cm. VII. Bienal Internacional De Arte Textil Contemporáneo WTA, Uruguay.

2-5. Selda KOZBEKÇİ AYRANPINAR

Lif sanatı ve mini tekstiller kapsamında eserler üreten akademisyen sanatçı Selda Kozbekçi Ayranpınar, kavramsal olarak bugünü ve geçmişi bir arada yansıtan çalışmalarıyla heykel ve lif birlikteliğinde iki disiplini birleştirerek üç boyutlu soyut formlar yaratmaktadır. Klasik örgü teknikleri üzerine yeni malzemeler denemeye ve yeni formlar araştırmaya çalışan, hacimlerin ifade gücünü, heykel ile lif gibi iki verimli sanat disiplinin buluşmasına borçlu olan sanatçı, duygu ve düşüncelerini çalışmalarında iplik ve ilmeklerle aktarmaktadır. Üç boyutlu formlara dönüşen kavramlarının yorumlanmasında iplik, sanatçı için her zaman temel malzeme olmuştur. Sanatçı sanatsal deneyimini; "Sınırsızlığın yaşatıldığı ilmeklerde tarihin dokusunu hissederek sanatla dans edebilirsiniz. İplikler ilmekleri yaşatır, ilmekler nesilleri birbirine bağlar. İlmekler size istediğiniz

yerde sınır koymayı ya da sınırsızlığı yaşamanıza izin verir" cümleleri ile özetlemektedir (KK5). Bu çalışma, sözcüklerle olduğu gibi ilmeklerle de istendiği yerde nokta konulabileceğini, istenirse de sonsuzluğa ulaşılabileceğini ifade etmektedir.

Görsel 6'de yer alan "Black" (Siyah) isimli çalışmasında sert bir yapı malzemesinin, doğal bir materyal olan mumlu ip ile birlikte, bütünlük oluşturacak biçimde kullanması, sanatçının eserinin heykel özelliği kazanmasını sağlamıştır. Gerek malzeme gerekse de renk kullanımı açısından çalışma kendi içinde zıtlıklar barındırsa da materyallerin sahip olduğu doğallık ile sıra dışı üç boyutlu, bütünlüklü bir etkiye sahip olduğunu görmekteyiz.

Sanatçı izleyicinin bakış noktasına göre algılanabilen "Black" (Siyah) isimli çalışmasıyla, mutluluk ve hüzün arasındaki karşıtlığı belirtmektedir. Burada insanın iç dünyasındaki derinliklere inerek mutluluk ve hüzün gibi duyguları açığa çıkartmaktadır. Sert, yumuşak, açık, koyu, düz, dokulu kavramları arasında birlikte sunulan karşıtlık, eserin kavramsal yaklaşımını güçlendirmektedir.

Sanatçının "Black"(Siyah) isimli eseri, 2018 yılında Macaristan'da gerçekleştirilen 6th Triennial of Textile Art International Triennial of Mınıature Textıles Bienal'inde 20x16x13,5 cm boyutlarıyla sergilenmiştir.

Görsel 6: Selda Kozbekçi Ayranpınar ,“ Black”(Siyah), 2018, mumlu ip, ağaç çerçeve, karma teknik, 20x16x13,5 cm, 6th Triennial of Textile Art International Triennial of Miniature Textiles, Hungary.

2-6. Leyla ÖĞÜT (YILDIRIM)

Çalışma konuları arasında tekstil baskıcılığı, lif sanatı, sürdürülebilirlik gibi kavramları ele alan akademisyen sanatçı Leyla Öğüt (Yıldırım), hem teknik hem de estetik yaklaşımları ile tekstil sanatına katkı sağlamaktadır. Geleneksel sanatlardan ve Anadolu coğrafyasındaki değerlerden ilham alan sanatçı, geleneksel tekstil tekniklerini Anadolu kadının üretkenliği ile çağdaş tekstil sanatına aktararak yaşatmaya çalışmaktadır. Kişisel sergilerinde geleneksel tığ işi tekniğinde üç boyutlu form arayışlarıyla, atık tekstil malzemeleri ve doğal boyaları kullanarak doğaya, insana ve kadına karşı gereken saygının gösterilmesine dikkat çekmektedir. Görsel 7'de yer alan "Suffering" (Çile) adlı çalışması ile yerel kimliğimizin önemli simgelerinden olan dantel, oya gibi el işlemelerini kullanmıştır. Top halindeki dikenli çit teli etrafına sık iğne tekniği ile dantel örerek malzeme ve teknik arasında bir kontrastlık yaratmış ve böylece çitlerden atlarken zorbalıkla karşılaşan göçmenlerin dramlarına bir vurgu yapmak istemiştir. Çalışmanın, göç etmek zorunda kalan insanlara karşı, insan olmanın gerektirdiği merhamete bir çağrı olduğunu aktaran sanatçı; "dikenli tel olmak da dantel zerafetinde olmak da insanın elinde" (KK6) düşüncesini mini tekstil sanatıyla aktarmaya çalışmıştır. Sert bir malzeme olan ve negatif bir imaja sahip olan telin yumuşak ve pozitif bir algı yaratan çiçekler ile bezenmesi, zıtlıkla gelen estetik bir şölen sunmaktadır. Çalışmanın dikkat çekici noktası, top halindeki dikenli telin etrafına dantelin direk olarak

örülmesidir. Pamuk ipliği ile örülen beyaz kısımların yanında telin merkezine yerleştirilen yeşil-mor renkli mekik oyası ile bir metafor yaratılmak istenmiştir. Sanatçı dikenlerin batmasına karşı sabır gösterilmesi gerektiğini sık iğne tekniği ile ince ince işlenmesiyle, insan olma yolunda sabrın önemine vurgu yapmaktadır

Sanatçının "**Suffering"(Çile)** isimli eseri, 2017 yılında Ukrayna'da Scythia, the 8-th International Biennial of Mini Textile Art, Bienal'inde, **Ø** 30 cm boyutlarıyla sergilenmiştir.

Görsel 7: Leyla Öğüt (Yıldırım), "Suffering"(Çile), 2016, tel, pamuk ipliği, dantel ve tığ işi, **Ø** 30 cm, Scythia, the 8-th International Biennial of Mini Textile Art, Ukraine

2.7.Öznur ENES

Akademisyen sanatçı Öznur Enes, lif sanatı bağlamında organik bir malzeme olan kurutulmuş dana bağırsağı ile sanat eserleri üretmektedir. Eserlerini yumuşak heykel olarak tanımlayan Enes, liflerin yaşamın algısına ve döngüsüne katkı yaptığını ifade etmektedir. Çalışma konularını "yaşama dair" olarak özetleyen sanatçı, toplumsal ve ekonomik değişimler karşısında doğal yapısı bozulan insan ilişkileri ve sanatta kullanılan insan üretimi malzemelere karşı bir duruş sergilediğini aktarmaktadır (KK7). Görsel 8'de yer alan özgün tekniklerle oluşturulmuş "Depth" (Derinlik) isimli çalışmanın ana malzemesi olan bağırsak, hem marjinalliği hem görüntüsü hem de kokusuyla sanatçı ve izleyici etkileşimini sürdürmektedir. Bağırsağı, tüm canlıların hayatının devamını sağlayan bir merkez olarak gören sanatçı, eserinde de bu merkeziyetçi yaklaşımını sürdürmektedir. Eser, izleyici tarafından malzemeden kaynaklanan bir şaşkınlık yaşatırken, formun verdiği dinamizm ve izleyiciye yakın gelen biçimsel yapı, kapitalizmin yarattığı güzelleştirme eylemine karşı görevini ciddi bir şekilde üstlenmiş durumdadır. Çalışmada, derinlik algısı malzemenin ışık geçirgenliğinden kaynaklı daha da belirginleşmekte, sağlanan ışık oyunları ile kendi formunun olanakları dâhilinde olduğundan daha hacimli görünmektedir. Bu etki kullanılan dikiş, dokuma teknikleri ve boşluk-doluluk etkileri ile de farklı bir boyut kazanmaktadır. Bağırsakların üzerinde yer alan boyutlandırılmış bakır tel dokumalar, organik malzemenin sıcaklığıyla buluşup zıtlık etkisi yaratmaktadır.

Sanatçının "Depth" (Derinlik) isimli eseri Como/İtalya'da 2008 yılında International Exhibition of Contemporary Textile Art Miniartextile Como Bienal'inde 5x30x20 cm boyutları ile sergilenmiştir.

Görsel 8: Öznur Enes, "Depth" (Derinlik), 2008, bağırsak, tel, özgün teknik, enstalasyon 5x30x20cm,
International Exhibition of Contemporary Textile Art Miniartextile Como, Italy,

2-8 Gül BOLULU

Akademisyen sanatçı Gül Bolulu, geleneksel tekstil üretim biçimlerini, tekstil malzemelerini, tekstilin anlatım dilini kişisel yaklaşımı ile özümseyip, yapmış olduğu çalışmalarda "doku" öğesini öne çıkarak doğanın kendi içindeki uyumu ile sadeliğini, dengesini ve renklerini çalışmalarına doğal malzemeler kullanarak aktarmıştır. Çalışmalarında yerel anlayışı evrensel bir olguya götürme çabası içinde, geleneksel dokuma tekniğinden yola çıkan sanatçı, çağdaş yorumlamalar yapmaktadır. Sorgulayan ve arkasında söyleyeceği bir sözü olan çalışmalarında malzeme, yöntem, kavram gibi anlatımlarla farklı formlarda özgün eserler ortaya koymaktadır.
Sanatçı görsel 9'da yer alan "Candle"(Mum) isimli mini tekstil çalışmasında, orlon, yün ve fantazi iplikleri sıkıştırarak ve yapıştırarak keçe de olduğu gibi dokumasız bir yüzey oluşturmaktadır. Farklı renkteki ve dokudaki iplerin üst üste gelmesi, yüzeyde resimsel mum formunu ortaya çıkarmaktadır. Sanatçı ipliklerde kullandığı katmanların; yaşamımızdaki duyguların iniş çıkışları (bazen sevinçlerin, bazen hüzünlerin) gibi duygularımızdaki katmanlara benzediğini ifade etmiştir. Çalışmasının oluşum sürecini şu şekilde aktarmaktadır; "yaşamımızda bazen öyle bir an gelir ki hiçbir şeye yön veremeyiz, karışıklıklar daha da karmaşaya ve bir süre sonra karanlığa dönmeye başlar. Bir ışık isteriz, bir yol ararız. Bir ışık, küçücük bir ışık bile umut olur yaşamımıza...en mutsuz olduğumuzda, vurmalıyız yere ayaklarımızı, hızla bir kez daha diyerek karanlık, mum, ışık üçlüsünün umut ile gerçekleşeceğine inanmalıyız "(KK8).
Sanatçının "Candle"(Mum) isimli eseri, Kherson, Ukrayna'da 2007 yılında gerçekleştirilen The Third International Exhibition on Mini Textile sergisinde 26x30 cm boyutlarıyla sergilenmiştir.

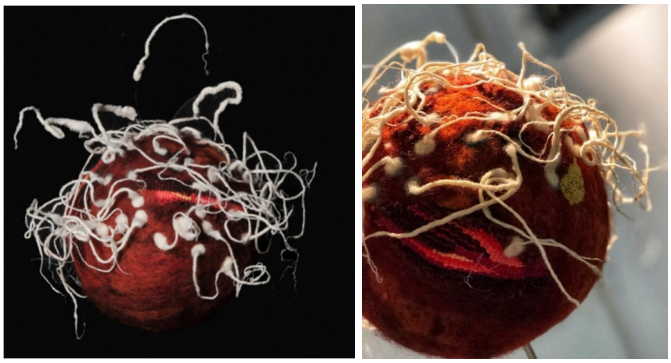
Görsel 9: Gül Bolulu, "Mum",2007, yün, orlon, fantezi iplik, dokusuz yüzey oluşturma tekniği, 26x30 cm, The Third International Exhibition on Mini Textile, Kherson, Ukraine

2-9. S.Tuğba ARABALI KOŞAR

Eserlerinde toplum, sosyalleşme, kimlik, cinsiyet ve insanın varoluşuna dair konuları ele alan akademisyen sanatçı S.Tuğba Arabalı Koşar, hem sürreal anlatımları hem de gerçekçi yaklaşımları benimsemektedir. Küçük parçaların birleşerek bütünleşmesi ve bu bütünleşmenin büyük bir güç oluşturması sanatçının ana felsefesi olmuştur. Eserlerinde genellikle parçadan bütüne ulaşan bir yol izlemektedir.

Sanatçı tekstil-heykel ilişkisini sorgulayan çalışmalarında, malzemeler ve tekniklerle hacimli biçimler ortaya çıkarmayı hedeflemektedir. Genellikle yün elyaf, yün-pamuk-ipek- kâğıt vb. iplikleri malzeme olarak kullanmaktadır. Tekstil tekniklerinden en çok iğneleme keçe yöntemini kullanan sanatçı keçeleştirme, örme, dokuma, dikiş, aplike vb. teknikleri de birbirleri ile harmanlayarak kullanmayı tercih etmektedir. Görsel 10'da yer alan mini tekstil çalışmasında, insanın varoluşunun gizemli sürecini ele almıştır. "**Existence**"(Oluşum) isimli çalışmasında, yün elyafının iğneleme keçe yöntemiyle parçadan bütüne doğru katman katman ilerlediğini, tekniğin elverişliliği ile renkli yün elyafların birbirine tutunarak formunu oluşturduğunu aktarmaktadır. Kullandığı malzeme ve teknik bütünlük kurarak, eserinin öyküsünü olduğu şekliyle ifade edebilmesine yardımcı olmuştur. Eserin bütünlüğüne bakıldığında oldukça dinamik, heyecan verici kırmızı ve tonlarının cinselliği ve dişiliği güçlendiren anlatımla simgelendiğini, üzerinde yer alan örme, işleme, dokuma(tapestry) gibi tekniklerin kadınlığa, analığa vurgu yaptığını görmekteyiz. ….. üst yüzeyinin dokulu etkisi, yüzeyde kullanılan rölyef etkiler ile yakalanmaya çalışılmıştır. Bu etkiler, yün ipliklerin ara ara yığınlar şeklinde kullanılması, zincir örme yüzeylerin ilaveleri ve keçeleştirilerek yükseltilen tepeciklerle sağlanmıştır (Koşar, 2019:89). Ham renkteki yün elyaflarının tutkal ile şekillendirilmesi sonucu eril kimliği sembolize eden figürler, kimi zaman polyamid malzeme kimi zaman iğneleme keçe yardımı ile dişil figüre sabitlenmiş ve üç boyutlu bir form oluşturmuştur.

Sanatçının "**Existence**"(Oluşum) isimli eseri, 2017 yılında Ukrayna'da Scythia, the 8-th International Biennial of Mini Textile Art, Bienal'inde, 20x22x25cm boyutlarıyla sergilenmiştir.

Görsel 10: S.Tuğba ARABALI KOŞAR, " **Existence**"(Oluşum), 2016, yün, yün-pamuk iplik, polyamid, keçeleştirme, dokuma, işleme, örme, 22cmx 22cmx25cm, Scythia, the 8-th International Biennial of Mini Textile Art, Ukraine.

2.10. Gülşen Şefika BERBER

İlham kaynağı doğa, kimlik, arkaik vb. konular olan akademisyen sanatçı Gülşen Şefika Berber eserlerinde lif sanatı, dokuma, nakış ve kişisel tekniklerini kullanmaktadır. Sanatsal deneyimlerini, her defasında görmediği bir yere yolculuk edercesine keşif tutkusu ile gerçekleştirmektedir. Genellikle kavramsal bir yaklaşımla, farklı malzeme ve tekniği deneysel tavırla uygulamaktadır. Ayrıca bu uygulamalar esnasında anlık gelişen ve kavramını destekleyen tesadüfler ile beslenmektedir. Sanatçı, çalışmalarında kimi zaman hazır nesne ile kimi zaman ise buluntu bir

materyali bir lif, bir iplik haline getirerek kullandığını ve seçtiği tekniğe uygun olarak şekillendirdiğini aktarmaktadır.

Sanatçı görsel 11'de yer alan "Bussola"(Pusula) isimli mini çalışmasının çıkış noktasının 2009 yılında İtalya/Como'da düzenlenen Mini tekstiller sergisinin konusu olan "Cosmos" olduğunu belirtmektedir. Cosmos denilince, gökyüzünü anımsayan sanatçı, eski Türklerin yön bulma deneyimlerinden esinlenerek, kendi belleğinde var olan başka bir yön bulma deneyimi karınca yuvasını hatırlamıştır. Geçmişten kalma bilginin, şimdiki deneyimle bağlantı kurması sonucu eseri şekillenmiştir. Eser oluşturulurken tıpkı bir karınca gibi hareket ederek buluntu malzemelerin yuvayı oluşturması planlanmış, yün lifi, sargı bezi ve farklı boyutlarda odun ve talaş parçaları keçeleştirme tekniği kullanılarak çalışma oluşturulmuştur. Son olarak, malzemenin kavramsalı güçlendirmesi ve gerçeği canlandırması adına toprak eklenerek varlığını onamıştır.

Sanatçının "Bussola"(Pusula) isimli eseri, 2009 yılında Como, İtalya'da, 19th International Exhibition of Contemporary Textile Art, Como miniartextile sergisinde, 20x20x15cm, cm boyutlarıyla sergilenmiştir ve kalıcı sergi koleksiyonlarına dahil edilmiştir.

Görsel 11:Gülşen Şefika BERBER, "Bussola"(Pusula), 2009, yün elyafı, sargı bezi, odun talaşı, toprak, keçeleştirme ve kişisel teknik, 20x20x15 cm, 19th International Exhibition of Contemporary Textile Art, Como Miniartextile, Como, İtaly.

SONUÇ

Yüzyıllardır minyatür çalışmaların birçok kültürde farklı şekillerde ele alındıklarını görmekteyiz. Heykel ve resimlerde, kitap illüstrasyonlarında, takılarda, porselen vb. öğelerde karşımıza çıkmaktadır. Tekstilin minyatür hali ise 1960'lı yıllarda mini tekstiller olgusunu ortaya çıkarmıştır. Yıllar içinde değişen ve gelişen malzeme çeşidi ve teknik imkânlar ile bugünün malzeme olanakları ve teknolojik gelişmeleri sayesinde mini tekstil olgusu varlığını devam ettirmektedir. Günümüzde bu olgunun tüm sanat disiplinlerinde kullanıldığı görülmektedir. Gerek ulusal, gerekse uluslararası platformlarda gerçekleştirilen biçime odaklanan eserlerde, boyutlara getirilen zorunluluklar nedeniyle eserlerin boyutları, sergi şartnamelerinde yer alan ölçütler ile sınırlandırıldığı görülmüştür. Mini print, mail art, miniature art, minitextile art vb. etkinlikler, festivaller, trienaller, bienaller artarak sanatsal ifadelerde minimalist yaklaşımı destekleyerek düzenli olarak organize edilmektedir. Bu yaklaşım eserin sahip olduğu en, boy ve derinlik ölçütleri, çoklu medya kullanımı ile sanatsal alanda estetik ölçütler çerçevesinde değerlendirilmekte, aynı zamanda büyük boyutlu eserlerin aksine, eserin sergilenme esnasında mekân elverişliliği ve nakliyesi esnasında hasar görme riski açısından avantaj sağlandığı saptanmıştır.

Ele alınan on Türk akademisyen sanatçı eserlerine kavramsal çerçevede bakıldığında sanatçıların çıkış noktalarının kimi zaman katıldıkları etkinliklerin tema başlığı ile bağlantılı olduğu kimi zaman da serbest temalarda işlendiği görülmüştür. İrdelenen çalışmaların; kültürel sürdürülebilirlik, toplumsal farkındalık, geleneğin güncele taşınması, sıra dışı organik bir hazır nesnenin sanat eserine dönüşümü, hayatın içinden kesitlere atıflar, dişil kimliğin yüceltilmesi, umut, geçmiş bilgi ve

deneyimler şeklinde ele alındığı saptanmıştır. Sanatçıların, tematik içeriklerinin her birinin birbirinden farklı özgün bir arayışı temsil ettiği görülmektedir. Eserler arasında estetik ya da anlamsal değerler açısından ortak noktalar belirlemek mümkündür. Ancak bütünsel bir yaklaşımla incelendiğinde her eser tek ve özgündür. Her bir eser, kavramına bağlı bir biçim ve içeriğe sahiptir.

İnsanın malzemeyle ilişkisi duyusal ve zihinseldir. Malzemeye yüklenen anlamlar, çeşitli değişkenlere bağlı olarak farklılık gösterebilir. Malzeme, yaratılan esere şekil, anlam ve ruh kazandırır. Tekstilin kendini ifade etmesi ve eserlerin somut bir hal alması da malzeme ile gerçekleşir. Sanatçıların kullandıkları malzemelere bakıldığında, tekstil eserlerde sıklıkla kullanılan doğal yün elyafı, ipek, pamuk, yün, organze ve akrilik ipliklerden oluştuğu görülmüştür. Bunun yanı sıra plexiglass, bağırsak, polyamid, çit teli, ahşap, cam elyafı, sargı bezi, bakır tel, odun talaşı, toprak gibi sıra dışı malzeme kullanımlarıyla da karşılaşılmıştır. Bu malzemeler arası samimi diyalogun, doğal ve doğal olmayanı birleştirme deneyiminde, malzemenin varlığını ve anlamını yeniden canlandırdığı görülmektedir. Olağan dışı malzeme birlikteliği, farklı ve kişisel tekniklerle birleşerek sanatçıların bireysel yaratımlarında ifade güçlerini daha da vurgulamıştır.

Çalışmalarda rengin kullanımına bakıldığında, sanatçıların eserlerini kimi zaman tek renkle, zaman zaman da birçok renkle uyguladıkları görülür. Boyama tekniklerine bağlı olarak bütünsel ya da yüzeysel renklendirme yapılan çalışmalar gibi, tek başına anlatımcı bir eleman olarak malzemenin doğal renginin kullanıldığı çalışmalarda mevcuttur. Parlak ve cesur renkleriyle canlı ve devingen bir dizeye ulaşan çalışmalar ritm, uyum, zıtlık gibi kavramların dışavurumunu sağlarken, eserlerin de ışık ve gölge oyunlarıyla görsel hacimli etkiler yaratan sanatçıların da olduğu görülmektedir. Kullanılan malzemeye göre mat ya da parlak, kullanılan biçime göre dinamik ya da durağan, ifade edilmek istenen anlatıya göre de kışkırtıcı ya da masumiyeti sembolize eden farklı doygunluk ve değerdeki renklerin tercih edildiği görülmüştür. Sanatçıların çalışmalarında malzemelerin renklerini ön plana çıkardıkları görülürken, malzemenin dokusal değerlerinden yararlanarak çalışmalarını oluşturdukları tespit edilmiştir.

Geleneksel teknikleri sürdüren ve kişisel-deneysel teknikler ile eserlerine yeni soluklar getiren akademisyen sanatçıların, doğal ve sıra dışı malzemelerle tekstillerin rolünü genişlettikleri, yeni anlam ve değerler yükledikleri açıktır. İrdelenen mini tekstillerin tekniklerine bakıldığında geleneksel dokuma, keçe, dikiş ve nakış, örme, dokusuz yüzey tekniklerini kullandıkları görülmüştür. Geleneksel olana, kavramsal yorum ve güçlü bir anlatım getirerek malzemenin anlamlandırılmasını sağlamışlardır. Birçok sanat disiplinini bir araya getiren bu teknikler, malzeme ve kavramın dilini güçlendirerek zıtlık, şaşkınlık, gizem, merak gibi duygular uyandırmaktadır. Geleneksel tekniklerle çok az eserin yapıldığı ve sanatçıların kendi tekniklerini veya karışık medyayı kullandıklarını belirtmeyi tercih etmeleri de dikkat çekicidir.

İncelenen sanatçıların eserlerinde malzeme, renk, teknik ve biçimin kavramsal çerçeveleriyle birlikte estetik niteliklerinin bütünleştiği ve mini tekstil ölçütlerine uyum sağladığı görülmüştür. Sanatçıların eserlerine ilişkin iletmek istedikleri mesajların ulusal ve uluslararası boyutta yerel kimliğin tanıtımına yönelik yeni diyaloglar yarattığı açıktır. Eserlerin yaratım sürecinde birçok tekniğin birlikte kullanılabilirliğine ve yeni malzeme olanaklarının araştırıldığı birçok karma bakış açısı ile karşılaşılmıştır. Türk akademisyen sanatçıların mini tekstillerindeki şaşırtıcı ve sıra dışı malzemeleri kişisel teknikleriyle yorumlamalarıyla oluşan yüzeysel ya da hacimli biçimlerdeki mini tekstillerin bu sanatın Türkiye'de sürdürülebilirliğine ve yarının genç sanatçılarının sanatsal oluşumlarında etkin rol oynayacağına inanılmaktadır.

KAYNAKLAR

Arslan, C.(2013). "Tekstil sanatında "Mini Tekstil"", Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (*6),1:71-79.*

Constantıne M.&Larsen, J. L.(1985). The Art Fabric Mainstream, International ltd. Kodansha.

Koşar, S.T. (2016). "Lif Sanatında Hacmin Etkilerine Farklı Yaklaşımlar", (Yayımlanmamış Sanatta Yeterlilik tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi/Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.

Koşar, S.T.(2019). "Lif Sanatında Hacmin Etkisine Farklı Bir Yaklaşım: Keçenin Sanat Objesine Dönüşümü" idil, 8, (53):81-91.

Larsen Jack L.(1975). "Fiber Works in Miniature," Craft Horizons 35, (February 1975):48. Miniature Fiber Arts: A National Exhibition (Santa Fe,New Mexico: Textile Workshops, Inc., 1980): 9.

Schoeser, M. (2003). World Textiles a Concise History, Thames&Hudson, London.

Schoeser, M.(2016). *Diana Harrison Working İn Cloth*, Curverlands Press Ltd.

Museum of Fine Arts, Boston, ABD, 2003:3.

Üstüner, S. (2018)."Türkiye'de Tekstil Sanatının Bugünü", Uluslararası Kültür, Sanat ve toplum Sempozyumu, 18-20 Ekim 2018, Van Yüzüncü Yıl Ünv. Van.

Whıtley, L. (2003). Fiber Art, Threads on The Edge, The Daphne Farago Fiber Art Collection, Museum of Fine Arts, ABD.

İNTERNET KAYNAKLARI

URL 1: http://www.scythiatextile.com/assets/page-000010a_1.jpg (Erişim tarihi: 21.12.2020)

URL 2: https://www.textile-forum-blog.org/2014/06/textile-art/ (Erişim tarihi: 15.11.2020)

GÖRSEL KAYNAKLAR

Görsel 1: Constantıne M.- Larsen, J. L. (1985). The Art Fabric Mainstream, International ltd.:Kodansha, (soldan sağa sayfa numaraları: 139, 151, 155)

Görsel 2: G.Atalayer Aykaç arşivi

Görsel 3:N.Önlü arşivi

Görsel 4: M.B.Tavman Ertuğrul arşivi

Görsel 5: Y.Şahin arşivi

Görsel 6: S. Kozbekçi Ayranpınar arşivi

Görsel 7: L. Öğüt (Yıldırım) arşivi

Görsel 8: Ö. Enes arşivi

Görsel 9: G.Bolulu arşivi

Görsel 10:S. T. Arabalı Koşar arşivi

Görsel 11:G. Ş. Berber arşivi

KAYNAK KİŞİLER

KK1: (G. Aykaç Atalayer ile sözlü görüşme 12.12.2020, saat:19:00)

KK2: (N.Önlü ile sözlü görüşme,15.12.2020, saat:19:30)

KK3: (B.Tavman ile sözlü görüşme, 21.11.2020, saat:20:30)

KK4:(Y.Şahin ile sözlü görüşme, 17.12.2020, Saat: 20:00)

KK5:(S.Ayranpınar ile sözlü görüşme, 20.11.2020, saat:13:00)

KK6:(L. Öğüt ile sözlü görüşme, 21.12.2020, saat:18:00)

KK7:(Ö. Enes ile sözlü görüşme, 23.12.2020, saat:20:00)

KK8:(G. Bolulu ile sözlü görüşme, 22.12.2020, saat:19:00)